

Ministerstwo
Sprawiedliwości

BIEGLI SĄDOWI ZAŁOŻENIA USTAWY

BIEGLI SĄDOWI CZYLI KTO?

Biegły sądowy jest ekspertem w zakresie danej dziedziny, powoływanym w postępowaniu karnym (w toku śledztwa lub rozprawy) lub cywilnym, w których przedstawia swoją opinię o istotnych okolicznościach mających znaczenie dla wyniku sprawy.

Biegły sądowy jest instytucją prawa procesowego. Ma zapewniać właściwe funkcjonowanie organów wymiaru sprawiedliwości i umożliwiać prawidłowe wypełnianie przez te organy ich ustawowych zadań.

Biegli są powoływani do pomocy w rozstrzyganiu spraw zarówno cywilnych, jak i karnych.

BIEGLI SĄDOWI
PROJEKT USTAWY

DLACZEGO PROPONUJEMY **ZMIANY?**

Obowiązujące przepisy dotyczące biegłych sądowych nie spełniają swojego zadania. Dzieje się tak ponieważ:

1. Brakuje rozwiązań systemowych, które kompleksowo regulowałyby funkcjonowanie biegłych sądowych.
2. Obowiązujące regulacje są przestarzałe i niekompletne.
3. Regulacje wymagają uporządkowania – często te same przepisy występują w wielu aktach prawnych różnej rangi.
4. Brakuje ujednoliconych, dostosowanych do sytuacji prawno-gospodarczej przepisów dotyczących m.in. praw i obowiązków biegłych, sposobu ich doboru, wpisu na listę.
5. Brakuje w szczególności regulacji dotyczących, weryfikacji kandydatów na biegłych sądowych, czy funkcjonowania tzw. „biegłych instytucjonalnych”.

BIEGLI SĄDOWI
PROJEKT USTAWY

DOTYCHCZASOWE DZIAŁANIA **MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

BIEGLI SĄDOWI

PROJEKT USTAWY

**21.12
2023 r.**

powołanie Pełnomocnika Ministra Sprawiedliwości ds. biegłych sądowych (zarządzenie Ministra Sprawiedliwości)

**17.04
2024 r.**

powołanie Zespołu Roboczego ds. opracowania założeń projektu ustawy o biegłych sądowych (Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości)

Powołując Zespół Roboczy zaczęto pracować nad założeniami do projektu ustawy o biegłych sądowych.

PIERWSZY KROK – ZESPÓŁ ROBOCZY

1. W pracach Zespołu brali udział przedstawiciele różnych środowisk biegłych i organizacji zawodowych, z których wywodzą się biegli. Zespół Roboczy nawiązał współpracę z Komisjami Kodyfikacyjnymi ds. Prawa Karnego i Cywilnego.
2. Zespół Roboczy przygotowuje założeńia do projektu ustawy o biegłych sądowych.

**DIAGNOZA OBECNEJ
SYTUACJI W ZAKRESIE
OPINIOWANIA**

Brak dobrego prawa dotyczącego biegłych niekorzystnie wpływa na praktykę śledczą i sądową, co prowadzi między innymi do:

- niskiego poziomu opiniowania w wielu specjalnościach biegłych
- często niewystarczającego przygotowania merytorycznego biegłych oraz braku znajomości prawa związanego z opiniowaniem
- braku mechanizmów kontroli kwalifikacji i doświadczenia kandydatów na biegłych sądowych
- zmniejszającej się liczby biegłych sądowych, zwłaszcza w niektórych specjalnościach
- braku odpowiednich zachęt, w tym finansowych, do zgłaszania się kandydatów do pełnienia funkcji biegłego sądowego
- braku zaufania do wydawanych przez biegłych opinii
- patologii związanych z funkcjonowaniem pseudospecjalistycznych instytucji.

BIEGLI SĄDOWI
PROJEKT USTAWY

GŁÓWNE CELE

PRZYGOTOWYWANEGO PROJEKTU

1. Podniesienie poziomu opiniowania poprzez stworzenie korpusu wykwalifikowanych biegłych indywidualnych oraz instytucji specjalistycznych
2. Przyspieszenie postępowań z udziałem biegłych
3. Zwiększenie liczby biegłych sądowych, zwłaszcza z zakresu deficytowych specjalności
4. Zwiększenie zaufania organów procesowych oraz opinii publicznej do biegłych i wyników ich pracy
5. Podniesienie prestiżu funkcji biegłego sądowego
6. Zebranie w jednym akcie prawnym rangi ustawowej przepisów dotyczących zasad funkcjonowania biegłych sądowych i certyfikowanych instytucji opiniujących.

Warunkiem niezbędnym dla sukcesu reformy jest powiązanie nowych regulacji z odpowiednim finansowaniem systemu.

BIEGLI SĄDOWI
PROJEKT USTAWY

USTAWA

PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA PROJEKTU

STATUS BIEGŁEGO SĄDOWEGO

Utrzymanie dotychczasowej koncepcji biegłego sądowego – nie jest to wykonywanie zawodu, a pełnienie funkcji przez osoby, które mają wysokie kompetencje w różnych dziedzinach i mogą je wykorzystać dla potrzeb wymiaru sprawiedliwości.

SPRAWDZANIE KWALIFIKACJI KANDYDATÓW NA BIEGŁYCH SĄDOWYCH I JUŻ USTANOWIONYCH BIEGŁYCH

Powołanie zewnętrznego, niezależnego podmiotu prowadzącego procedurę certyfikacji biegłych. Jego proponowana nazwa to Komisja Certyfikacyjna Biegłych Sądowych i Instytucji Opiniujących.

„BIEGLI INSTYTUCJONALNI”

Potrzeba ujednoczenia terminologii dotyczącej instytucji opiniującej

- w ostatnich latach powstają firmy – często jednoosobowe – które uznają się za instytucje specjalistyczne
- zarabiają na przygotowywaniu opinii
- nie mają odpowiedniego zaplecza laboratoryjnego i technicznego oraz wykwalifikowanej kadry

FINANSOWANIE OPINIOWANIA, WYNAGRODZENIE BIEGŁYCH SĄDOWYCH

Propozycje dotyczące podwyższenia wynagrodzeń i ryczałtów dla biegłych sądowych powinny uwzględniać dwa założenia wyjściowe:

1. Podstawa liczenia stawki godzinowej powinna gwarantować godziwe wynagrodzenie biegłych oraz skutkować realnym zwiększeniem wynagrodzeń biegłych za wydawane opinie oraz ryczałtów za czynności biegłych
  2. Podstawa liczenia stawki godzinowej i ryczałtów powinna być corocznie indeksowana.
-

Listy centralne – biegłych indywidualnych i instytucji specjalistycznych

- łatwiejsze znalezienie biegłych sądowych o określonej specjalności dla organów procesowych i stron
- lepsza kontrola biegłych
- powiązanie z systemem ROBUS
- dyscyplinarne usunięcie biegłego z listy będzie skuteczne we wszystkich sądach okręgowych i wobec wszystkich organów procesowych
- łatwiejsza organizacja szkolenia biegłych.

**Utworzenie centralnej listy instytucji opiniujących
(instytucji naukowych i specjalistycznych)**

Komunikacja z biegłymi, system ROBUS

Możliwość używania nowoczesnych środków komunikacji biegłych z organem procesowym i administracją wspomagającą (poczty mailowej, przesłuchania na odległość, wydawania opinii w formie elektronicznej, stosowania podpisu elektronicznego przez biegłego itp.). Zwiększenie wykorzystania Rejestru Osób Biorących Udział w Postępowaniach Sądowych (ROBUS). Podstawowe funkcje, jakie mógłby w przypadku biegłych spełniać system to:

1. wyszukiwarka danych o biegłych i instytucjach opiniujących
2. sprawdzanie dostępności biegłych i instytucji opiniujących
3. kontrola pracy podmiotów opiniujących
4. dwustronna komunikacja pomiędzy organem procesowym a biegłym
5. elektroniczny dostęp biegłych do akt i materiału badawczego.

HARMONOGRAM PRAC

1. ogłoszenie założeń ustawy – wakacje 2024
2. gotowy projekt ustawy – koniec września 2024
3. przyjęcie projektu ustawy i skierowanie do konsultacji – do końca 2024
4. przyjęcie ustawy – do połowy 2025

Ministerstwo
Sprawiedliwości

BIEGLI SĄDOWI ZAŁOŻENIA USTAWY